

# DE TRIBUNE

Versijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen.  
Redactie en Administratie: AMSTEL 85, AMSTER-  
DAM. Tel. N. 4894.  
Advertentie 20 cent per regel. Arbeidersorgani-  
saties, aanvraag, betrekking, huur, verhuur enz.  
10 cent per regel. Ingezonden Mededeelingen  
25 cent per regel.

## REV. SOC. VOLKSBLAD

ABONNEMENTSPRIJS: voor plaatsen, waar Agent-  
schappen gevestigd zijn, per week 15 ct. Franco  
per post per kwartaal bij vooruitbetaling: voor  
NEDERLAND f1.95; voor BELGIË f2.90. Voor  
andere bij de Postunie aangesloten landen f4.—.  
PRIJS PER NUMMER 3 CENT.

Orgaan van de Sociaal-Democratische Partij (S.D.P.), onder Redactie van HENR. ROLAND HOLST, W. VAN RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.  
Vaste medewerkers: J. C. Ceton, H. Gorter, B. Lansink Jr., A. Pannekoek, L. de Visser, G. J. A. Wesselingh, Ds. M. C. van Wijhe, e. a.

Abonné's op dit blad, in het bezit der verzekerings-  
polis, zijn, volgens de daarvoor vastgestelde  
bepalingen verzekerd tegen ONGEVALLEN voor

|       |                                               |      |                      |      |                                             |      |                              |     |                                      |     |                                                                                                                  |
|-------|-----------------------------------------------|------|----------------------|------|---------------------------------------------|------|------------------------------|-----|--------------------------------------|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| f2500 | bij levens-<br>lange geheele<br>invaliditeit, | f300 | bij over-<br>lijden, | f200 | bij verlies<br>van één hand<br>voet of oog, | f100 | bij verlies<br>van een duim, | f60 | bij verlies<br>van een<br>wijvinger, | f15 | bij verlies van elken anderen<br>vinger, een en ander gewaar-<br>borgd door de Verzekering-Mij. Rokin 151, A'dam |
|-------|-----------------------------------------------|------|----------------------|------|---------------------------------------------|------|------------------------------|-----|--------------------------------------|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Er zal honger worden geleden in Nederland.

Aldus de beginregel van een artikel, met het kabalistische teken van een F tusschen haakjes voorzien, in het orgaan der sociaal-patriotten van Vrijdag 1.1.

Fier klonk van die zijde, toen de Oorlog begon, als echo op de verklaring van de Regering:

„Er zal GEEN honger worden geleden in Nederland.”

En thans deze sinistere voorspelling!

Maar een „voorspelling,” al weer van dezelfde leugenachtigheid doorirokken, als heel het optreden van het regeeringsorgaan inzake de voedselvoorziening van ons volk sinds 29 maanden heeft gekenmerkt. Want de elendige waarheid is immers:

Er WORDT honger geleden in Nederland. En wel sinds lang. En niet alleen in den zin, waarin dit altijd het geval is, ook in normaal-kapitalistische tijden. Maar zoals ook „Het Liegt” het bedoelt. En zoals het thans durft voorspellen.

Waartoe thans die voorspelling? Met welk doel en welke strekking? Het blijkt zelfs uit dit artikel.

Thans, nu de Regering, bij monde van Posthuma zelf, heeft toegegeven, dat haar „systeem” — men vergeet het woord! — gefaald heeft, dat zij haar plichtige belofte niet is nagekomen, dat de boel is misgelopen en steeds meer dreigt mis te loopen, — men zie het antwoord van Posthuma op de vragen van het Kamerlid de Meester — thans komt het er voor het orgaan der sociaal-patriotten op aan, meer dan ooit op aan, de vraag niet te wischen, wie aan dezen toestand SCHULDIG staat.

Schuldig staat, volgens onze meening niet alleen, maar ook volgens de meening van tienduizenden in het land, die volstrekt niets met de revolutionaire arbeidersbeweging te maken hebben, schuldig staat vóór alles de Regering.

Schuldig in den volstrekten zin des woords. D.w.z., dat door haar daden en verzuimen de toestand geworden is, zoals zij is en verder zal worden.

Niet dus door de macht van welke onsmidigheden ook, waartegen menschen niets zouden vermogen, maar door de daden van menschen, verricht in dienst van anti-sociale klassen.

Doch even schuldig, minstens even schuldig staan politieke personen, leiders, parlementsleden, organen, die de Regering in haar wan-politiek hebben gesteund of gestijld. Hetzij actief of passief door doen of laten.

En schuldig staat bovenal ook een partij, een kamergroep, die arbeidersverteenwoordigt, die zich nog altijd socia-  
listisch durft te noemen, en die geniepiger dan eenige burgerlijke Partij aan haar lage politieke winstbejag de belangen van de dervende massa's des volks heeft ge-  
offerd.

Want het is helaas geen overdrijving, maar waar, treurig waar, wanneer „De Telegraaf”, naar aanleiding van de langste besprekingen in de Kamer over Posthuma's beleid, schrijft:

Goede vaderlanders als de heeren van „De Telegraaf” zijn, vrezen zij, zooals men ziet, de gevolgen van den nog erger wordenden honger: revolutionaire bewegingen en een onte-  
vreden leger.

Maar het blijft daarom niet minder waar, dat zooals het blad schrijft bui-  
ten de Kamer reeds lang er op gewezen werd, waar het systeem naar toe voerde, toen men in de Kamer Posthuma onte-  
rept liet.

„Van geachte Christelijk-Historische zijde heeft men den minister nu verleid, dat een tijdsgeprijsregeling van graan noodig ge-  
weest zou zijn. Buiten de Kamer, waar men zoo iets van méér belang achtte dan de politieke praates, wist men dat reeds het vorig jaar en heeft men er steeds op aan-  
gedrongen. Vooral dit jaar, toen men den nood voelde komen, is daar krachtig voor gegaan. (Zie b.v. „De Telegraaf” 29 Juni, 2 Juli, enz., en ten slotte zelfs voor-  
stellen 3 Augustus.)

Toen praatte de Kamer over andere za-  
ken dan de belangen van het land.

Van geachte „Sociaal-democratische” zijde heeft men nu den minister verleid, dat „wij een sombere toekomst tegemoet gaan”. In den tijd dat de „geachte Soc.-dem. zijde” nog méér schareelde over algemeen kies-  
recht en Bijzondere School en reeds lang vóór dien tijd, wist men dat buiten de Ka-  
mer en had men reeds betere argumenten gehoord. (Zie b.v. „De Telegraaf” 27 Juni, 21 Juli, 8 Augustus, 21 Augustus, enz.)

Achtervolgens werd met argumenten aan-  
gevoerd dat er nood moest komen, gebrek aan graan, aardappelen, melk, vleesch en eieren).

Dezelfde „geachte Soc.-dem. zijde” heeft nu gepraat over het beschikbaar stellen van veevoeder en kunstmatige tegen matige pri-  
zen. Het vorige jaar konde men buiten de Kamer reeds de onbillijkheid dat op die artikelen oorlogswinst maximaal prijs moest af-  
geven. Ook dit jaar is daar herhaaldelijk de aandacht op gevestigd! „Verbod van den verbouw op luxe gewassen”. „Kunstmatig het eerst verstrekken aan de verbouwers van voedingsmiddelen!” Enz., enz! De „Telegraaf”-lezers, maar niet zij alleen, alle welkenkende Nederlanders, kenden die kwesties toen de Kamer nog zweeg. „Dat is juist de vloek van het kapitalistische stelsel!” Hoe heerlijk naief van den heer Sannes! Zou hem dat nu nog kiezers be-  
zorgen? Het Nederlandsche volk weet, dat de vloek ergens anders vandaan komt op heden! De heer Sannes, die nu geleerd heeft hoe „De Telegraaf” er reeds maan-  
den geleden over dacht, zal ook op dit punt wijzer worden!

Zoo is het inderdaad.

En dat het Mandarindom in de Ka-  
mer, waar geen revolutionaire stem meer klinkt, de heeren Arbeiders-  
partijers inkluis, maanden, ja nu wel haast 2½ jaren, doof en blind is geweest voor wat er werkelijk gebeurde, wat zich bezig was te ontwikkelen, dat geeft de bovengenoemde F-schrijver in „Het Liegt” in den tweeden zin van zijn stuk al mede-  
te, waar hij zegt:

„Mocht er, toen in Augustus de Dis-  
tributie-wet werd aangenomen, een oogen-  
blik zijn geweest, dat het gevoel van ernstige bezorgdheid voor den komende winter week...”

Just, daar hebben wij het!

Toen er maar een wetje was ingediend, met een mooien titel, toen week het gevoel van bezorgdheid, voor zoover dat bij de heeren Hoogedelgestrengen van de Arbei-  
derspartij in den voorzomer van 1916 mocht zijn gewekt, als het volk in bewe-  
ging kwam en de massa's op straat stroomden. Precies hetgeen wij in Juni, in Juli, in Augustus in „De Tribune” constateerden. Doch in het „wijken van dat gevoel” ligt juist de schuld opgeslo-  
ten van parlementariërs, dermate van alle verantwoordelijkheidsgevoel ontploot.

En terzelfder tijd durft een Oppor-  
kamer-manneke, een niets-dan-Kamerman als Mr. Troelstra, in een der laatste zittingen van dit verrotte, rampzalige Parlement, dat niets dan een getrouwbediende, een knecht, een annemer is geweest van deze Honger-  
regering zich tot dezen oppersien hoon verheffen:

„Indien er ooit aanleiding is geweest om over onze Twe-  
de Kamer tevreeden te zijn, dan thans in deze moeilijke tijden. Het woord van lof, on-  
langs door den tijdelijken voorzitter van den Minis-  
ter-raad gesproken was welver-  
diend.”

Hoe moet de man, die dit in ernst durft zeggen, alle contact met het volk, met de lijdende en gedrukte massa zelf verloren hebben!

Waarlijk: dit grenst aan verdwazing. Lof, welverdiende lof, onthoudt het!

Aan een Parlement, dat het zoover heeft laten komen.

Maar uit die geestesgesteldheid volgt ook de noodzakelijkheid, om de aandacht zorgvuldig af te leiden van de vraag, hoe het zoover is gekomen, dat, zooals de F-schrijver in „Het Volk” het uit-  
drukt:

„dat van de produkten, welke niet of niet in voldoende mate in eigen land wor-  
den geteeld, absoluut onvoldoende voor-  
raden aanwezig zijn, opdat de Nederlan-  
de allerminst denkbeeldig is, dat de ge-  
regelde aanvoer der produkten uit andere landen binnen kort nog sterker zal wor-  
den belemmerd dan reeds geschied is en dat de geheele stopzetting niet is buitenge-  
sloten.”

M.a.w. dat er geen voorraad is van graan en veevoeder, terwijl graan meel en veevoeder in voldoende voorraden aan-  
wezig hadden kunnen zijn.

En daarom is het devies ook: „de spons over het verledene, opdat de Nederlan-  
sche arbeiders niet zien, en voorzover zij 't vaag beseit hebben, weer vergeen, dat er hier schuldigen zijn:

„De vraag, of het anders had gekund, of er meer artikelen en grooter voorra-  
den in het land hadden kunnen zijn dan het geval is, wenschen wij thans onbe-  
sproken te laten”, zegt de F-schrijver.

Maar wij zeggen: die vraag mag nooit onbesproken blijven. Want in die vraag ligt juist de verantwoordelijkheid van de Regering en haar helpers opgesloten.

En welk een vlijmscherpe kritiek op het rotte Parlement, dat zich met deze vraag niet heeft bezighouden, ligt er in het zinnetje dat de schrijver in „Het Liegt” hierop laat volgen:

„De volledige gegevens, noodig om er zake een beslissend oordeel te kunnen ver-  
len, slaan ons niet, en waarschijnlijk nie-  
mand, ten dienste — behalve dan den voor-  
de levensmiddelenvoorziening verantwoor-  
delijken minister en zijn helpers.”

De erkenning dus, dat de zoogenaamde volksvertegenwoordiging zich absoluut niet een kluitje in 't riet heeft laten sturen, wat betreft de vraag, of het Nederlandse volk over een paar maanden nog iets te eten zal hebben.

Een Parlement dus, dat op het aller-  
voornaamste punt 't zoo jammerlijk aan controle en kritiek laat ontbreken.

Wanneer de honger binnen enkele maan-  
den in Nederland de schrijnendste vormen aanneemt, heeft het volk dit naast Pos-  
thuma aan deze „volksvertegenwoordig-  
gers” te danken.

V. R.

### De verovering van het Socialisme

#### VIII. De macht van de arbeiders- klasse.

##### II.

Wij zagen dat het voor de arbeiders-  
klasse noodig is, zal zij zich vrij kunnen maken, dat zij door zuiver klas-  
sebewustzijn en diep theoretisch inzicht geestelijk machtiger wordt dan de heer-  
schende klasse. Maar is dat wel mo-  
gelijk? Betekent het stellen van dien eisch niet, dat zij voor altijd de gedachte aan bevrijding als iets onbereikbaars moet laten varen? Kan het proletariaat deze geestelijke hoogte bereiken?

Wie alleen naar oppervlakkigen indruk de „ontwikkelde” bourgeoisie en het dom-  
me plebs tegenover elkaar stelt, die moet het hopeloos lijken, dat die domme onont-  
wikkelde arbeiders in geestesontwikkeling boven de bezittende beschaafde klasse zouden kunnen uitroepen. Maar het gaat hier niet om algemeene ontwikkeling en uiterlijke beschaving. (Aan innerlijke on-  
beschaafdheid en ruwheid kan een uit-  
buitende klasse, die gevoelloos oncinde massa's levens en levensgeluk vertrap voor haar winst en zingenot, niet licht over-  
troffen worden.) Het gaat hier om maatschappelijk inzicht. En hierin bevindt de arbeider zich in gunstige po-  
sitie dan de bourgeoisie. Hij heeft be-  
schikking over een wetenschap der maatschappij die voor hem open ligt: Marx heeft ze in geniale, moeite-

volle arbeid ontwikkeld en opgebouwd en in vele geschriften is zijn denkwijze verbreid en aan de massa's toegankelijk gemaakt. Hij heeft aangetoond, hoe het kapitaal werkt, uitbuit, groeit tot steeds reusachtiger massa en macht, hoe het de arbeiders tot zich in tegenstelling brengt en tot strijd opwekt, en hoe deze strijd slechts met de vernietiging van het ka-  
pitaal eindigen kan. Hij heeft geleerd, hoe de denkbeelden en de theorieën, de politieke leuzen der partijen en de idealen der groepen en nates uit de levensom-  
standigheden der menschen en de be-  
hoeften van het kapitaal begrepen moeten worden; en eerst door ze zoo te be-  
grijpen, kan men zich en anderen uit de macht van deze leuzen vrijmaken. De bourgeoisie wil deze wetenschap niet, om-  
dat deze haar te helder haar eigen on-  
dergang voor oogen stelt; om te kunnen strijden heeft zij zelfvertrouwen noodig. Maar de arbeiders kunnen door deze we-  
tenschap slechts in hun zelfvertrouwen en strijdvlaardigheid versterkt worden; waar zij faalden en een nederlaag leden, hield dit tekens met gebrekkelijk inzicht samen; al hun harde levens- en strijd-  
ervaring moet hen drijven, steeds dieper en beter deze wetenschap der maatschappij te begrijpen. En in de mate, dat zij deze kennen en begrijpen, slaan zij geest-  
elijk boven de bourgeoisie, worden zij geestelijk machtiger dan de bourgeoisie.

Maar het welen alleen is niet vol-  
doende. Het is de eerste noodzakelijke voorwaarde voor de bevrijding, maar iets anders is nog noodiger. De bourgeoisie vertrouwt ook niet alleen op haar geest-  
elijke macht, maar veel meer nog op haar organisatie, op de macht van den staat. Vrijheid moet door de daad, door handelen, door strijd veroverd worden. In het onmisbare wapen in dezen strijd is ook voor het proletariaat de organisatie.

Organisatie, als hier bedoeld, is wat anders dan lid zijn van een vereniging en daarvoor contributie betalen — ook al is die vereniging een arbeidersver-  
eeniging of vakbond. Organisatie is een-  
heid van willen en handelen in den strijd. De enkeling is machteloos, en een nog zoo groot aantal enkelingen, toevallig samengewarld tot een massa, kan nog niets tegen een vastgesloten, tot vaste organisatie verbonden, door één wil bezielde minderheid. Zij kan een oogenblik in één richting gaan, maar bij de minste tegenstand gaat de den hier, de ander daar, de samenhang wordt ver-  
broken, als bij een handvol zand, dat tegen een ruit wordt gesmeten. Maar laten al deze zandkorrels door een ste-  
vige kl aan elkaar gemetseld zijn tot een stuk zandsteen dan gaan ze dóór. Ze kunnen niet van elkaar, blijven één rich-  
ting houden, en dan is het maar de vraag, wat grooter en beter samengang heeft, de steen of het glas van de ruit. Of, om uit de beeldspraak tot het wer-  
kelijk leven terug te keeren: slechts door als vaste onoverbrekelijke eenheid op te treden en zoo de gezamenlijke kracht in één richting aan te wenden, kan een groep, een massa er in slagen, sterke weerstanden te overwinnen. En waar zij met een andere organisatie in botsing komt, beslist de vraag, welke van de twee innerlijk de meeste vast-  
heid heeft, over de overwinning.

Hoe kunnen nu arbeidersmassa's als zulk een vaste eenheid optreden? Wat is die kit, die hen onoverbrekelijk aan-  
kaar bindt? Van huis uit, van uit hun kleinburgerlijk-boersche oorsprong, zijn deze menschen ook individualistisch, egois-  
tisch, gewend om naar eigen zin en eigen voordeel te handelen. Maar de praktijk van het arbeidersleven — in grooten getale, gelijksoortig naast elkaar aan hetzelfde werk, door denzelfden pa-  
troon uitgebuit — brengt de eerste ge-  
meenschappelijkheid van denken en willen. Hun instinktiel verstand zegt hun, dat ieder alleen tegen den druk van het ka-  
pitaal niets kan, en dat zij slechts door gezamenlijk optreden wat kunnen winnen. Kameradschap groeit op tusschen hen, machtig versterkt door strijdgemeenschap, zoodra het tot praktisch verzet komt. En dan hamert de ondervinding van den strijd steeds sterker dat besef in hen, dat wij discipline noemen: de onder-  
werping van elk enkeling aan den wil van het geheel, de achterstelling van zijn per-

soonlijk belang bij het ge-  
meenschappelijk belang van het geheel. Zoo dkwijls de enkelen bezorgd zijn voor hun persoonlijk be-  
lang en daarom de gemeenschappelijke aktie in den steek laten, gaat de strijd verloren en allen hebben te lijden. Maar wanneer ieder volhoudt, zonder om per-  
soonlijk lot te denken, allen maar den-  
kend aan het gemeenschappelijk doel, zelfs zich opoffert door in de voorste rijen te strijden — dan is er alle kans, dat de overwinning en daarmee voordeel voor allen behaald wordt. Door ondervinding en inzicht moet dit besef dus steeds meer in de arbeiders groeien; elke ver-  
loren en elke gewonnen strijd maakt het sterker. Zoo wordt deze discipline tot een steeds sterker macht in de harten der arbeiders; het wordt een spontane, in-  
stinktiële drang, die hun handelen be-  
paalt; het wordt een tweede na-  
tuur, bestemd om eerste natuur te wor-  
den inplaats van de oude egoistische eigenzinnigheid der kleine zelfstandige producenten.

Discipline: het is misschien geen mooie naam voor dit nieuwe, dat nu in het proletariaat opgroei; het doet denken aan de blinde gehoorzaamheid van het militarisme, het hoogste type van sla-  
verij. Het is ook blinde gehoorzaamheid; gehoorzaamheid aan een roepstem, zonder redeneren en afwegen van voor- en na-  
deel; maar het is de roepstem van de solidariteit van de samenloopende al-  
verdrunken, die gehoorzaam wil worden. Het is gehoorzaamheid aan een vreemde wil; maar niet de gedwongen gehoor-  
zaamheid aan de wil van een meester, een tyrant, een uitbuiters, doch de vrij-  
willige gehoorzaamheid aan de wil van de gemeenschap, de groep, de kameraden, de klasse, waarvan men zelf een klein deel is. Ondanks uiterlijke overeen-  
komst bestaat dus tusschen de proletari-  
sche en de militaire discipline de sterkst mogelijke tegenstelling.

Wat nu met de arbeiders gebeurt, is hetzelfde — alleen in veel sneller groei — wat in oeroude tijden met de primi-  
tieve menschen gebeurde en wat men zelfs bij de dieren terugvindt: zij worden tot een eenheid, een organisme dat uit vele individuen bestaande, toch als een so-  
ort nieuw wezen met eigen natuur optreedt. Uit noodzaak en strijd werden zij ge-  
dwongen tot samengroeiing; maar door die samengroeiing worden zij geheel nieuwe menschen gemeenschaps-  
menschen. De eigenschappen, die noodig zijn om de eenheid te behouden en te deen gooien — eenheid, waarvan hun mogelijkheid te leven, als menschen te leven, afhangt — moeten in hen steeds sterker worden; alle sociale deugden moeten groeien en de antisociale eigen-  
schappen, het egoïsme, moet afsterven. Uit wat wij nu discipline noemen, om-  
dat er altijd iets van dwang — zij het ook een nobele dwang van zelfoverwin-  
ning — in zit, iets van overwinning der egoïstische neigingen, iets van moeten, groeit nu steeds sterker iets geheel an-  
ders, een spontane zelfopoffering en zelf-  
verloochening, een aan-niets-denken-dan-de gemeenschap, de klasse, een diepe heide voor de kameraden, voor de geheele men-  
schheid. Want tegelijk groeit de kring, waarover de gevoelens zich uitstrekken; van de metgezellen in fabriek, werkplaat-  
stad, vak lot de klassegenooten van het land, de gehele wereld.

Zoo groeit het proletariaat, door de toestand waarin het leeft en strijden moet, door zich tot een vaste eenheid samen te sluiten, tot de nieuwe mensche-  
heid op, die voor het socialisme noodig is: een menscheid, waarin de kom-  
munistische deugden van onbegrensd zelf-  
opoffering en heide voor de menschen evenzeer als overheerschend zijn, als in de lange periode van privaateigendom, egoïsme en individualisme heerschte. Is het nog noodig te zeggen, dat zulk een vast-  
gesloten organisatie, die de groots mees omvat, de klasse, op wier arbeid de ge-  
heele maatschappij rust — dat deze organisatie der meerderheid sterker is dan de organisatie der minderheid, de nu „wal-  
schappij” regeert?

Maar wel is het noodig, te zeggen, hoe het proletariaat tot deze hooge in-  
zicht en geestelijke kracht en tot de hooge van organisatie kan komen.



## Vredesweek.

Men schrijft ons:  
Ons volk is en blijft Laplaansch.  
Die juffrou deed aan oedeling, weet  
uw. „Eerst het oude testament, en dan...  
het nieuwe weet uw, en dan oedeling, oedeling, weet uw“, zei het menschen en haar  
kleinkinderen zeggen het na.

Dezen doen aan tabaculosebloem, Sobri-  
tasbloem, Emma-bloem, kinder-vacantiebloem,  
bloemjes voor schoolkleding, of voor toe-  
vluchten voor onbehuisten. Bloemen voor  
dit, bloemen voor dat, bloemen voor alles.  
Zelfs de kinderen beoefenen deze praktijk  
en vragen: „Wilt u eens prikken voor een  
cent?“ Als men weermom vraagt, waarvoor  
het is, luidt het antwoord: „Om negerkin-  
derjes te lekteren.“

Het dilettantisme op zedelijk en sociaal  
gebied is ons met den paploepel ingegoten.  
Hollands denken nog altijd met een trac-  
tanje, kerspoten en een schijnbaar gezicht  
het te kort van rechtvaardigheid te kunnen  
dekken. Tegenover den wanhoopskreet van  
het onderliggende volk stellen zij nog altijd  
rechtvaardigheid.

En de oorlog heeft hen niet geleerd. Het  
zou ook wat moeis zijn, als die hun wel  
wat leerde. Waar bleven de voorzitters vice  
voorzitters, secretarissen, tweede secretarissen  
en de overige bestuursleden van de com-  
missies en verenigingen voor dit en  
voor dat? Waar bleven dan al de juffrou-  
sjes met roze wanges, witte kleding en  
gele mandjes met paarre strikjes?

De oorlog kwam, traptte het heele vredes-  
paleis omver en den Bond van Vrede door  
Recht inclusief. Dacht u, dat Hollanders niet  
even onverschuld waren als de helden aan  
het front? Hadden zij jaren geflanierd,  
gebanketteerd, koffie gedronken en thee ge-  
schonken voor den vrede; nu dat niet meer  
ging, zonden ze het tegen den oorlog doen.

Nauwelijks droop bij Vies het bloed uit  
de auto-ambulances of in Holland werd weer  
een vereniging geslacht in ruil voor den  
Bond van Vrede door Recht, die, hoewel  
niet verdwenen, toch geen reden van be-  
staans meer had.

De Anti-Oorlog-Raad aanzag het levens-  
licht.

Er werd vergaderd, geboend over statu-  
ten en huishoudelijk reglement, spechen ver-  
den afgeleken, denkbeelden werden gevonden  
en het liep weer echt-Hollandsch op een  
tracantie uit. Wat zeg ik, een tracantie,  
neen: een plaagje.

Op de ruiten der trams in de hoofdstad  
(in andere steden ook?) prikten transparan-  
te reclames: „Vredes-week. Koopt de prent-  
briefkaarten van den Anti-Oorlog-Raad.“  
Een er van is afgedrukt. Daonder staat:  
„Moge 1917 den oorlog doen wijken.“

O, doctor Nico van Suchtelen, gij die een  
der eersten waart om in een uitstekend ge-  
stelde speech (dat erkanen we) op te treden  
in een der vergaderingen van de stu-  
dent-vereniging voor Sociale Lezingen,  
met het onderwerp: „Algemeene Staten-  
bond“, hoezoer zult gij u teleurgesteld ach-  
ten. En ook gij ds. Schermerhorn, die van  
al dat burgerlijk gedoe nog eens heel ver-  
wachting, wat zult gij op uw neus kijken.

De Anti-Oorlog-Raad speelt Vredesweekje,  
zoals het Heilsleger „Zelfopoffering-week-  
je“ speelt. De kanonnen bulderen langs alle  
kanten; de lillende stukken vleesch worden  
naar de vier hoeken der wereld geslin-  
gerd; dood en verderf verpletteren van om-  
hoog en spanten op uit de helen der aarde.  
In Laplaansch Holland heeft men niets ge-  
leerd. Men speelt Vredes-weekje van den  
Anti-Oorlog-Raad. Heilbegeerte juffrouwen  
zenden dochtige Vredesweekkaarten naar even  
begeerte jonchvellen.

„Is natiel en... vrijgezellig hysterisch.  
Het rikt naar murebloemen.“

Aan natielheid bloeit op het ogenblik de  
wereld dood.

De monsters van de praktijk met hun  
vampier-klaauwen en hun dog-bonden-ironie  
besprongen de wereld en de vervetide neef-  
jes en nichtjes zeiden op de the's en soi-  
re's in de salons, dat het „o zoo ak-  
ke-“ was. En het werkende volk, dat hoog  
zijn onordelijk anti-militarisme uitkreekt, liep  
men uit den weg.

Helaas, ook het werkende volk werd op  
zijn manier: natiel. Het schudde de hand  
van koningen en van keizers en begreep  
dat anti-militarisme op. Het verdoezelde het  
achter: nationale gevoelens. Het zong ook  
het liedje van „Het diebacht plakje grond,  
waar eens onze wieg op stond.“

Aan natielheid bloeit de wereld dood.

De nachteren broeien veldplannen uit, ver-  
vaardigen stukjes, zaaien minnen en varen  
onder de oppervlakte der zee.

De natielen sturen Vredes-week-arten  
ron. Neen, zo hebben niets geleerd.

Deze harde werkelijkheid geeft anders  
toch een gemakkelijk te vallen leed. Tegen-  
over natielheid past slechts natielheid.  
Tegenover macht begint men niets zonder  
macht.

En als de oorlog is gedaan, zal menig-  
een zijn natiel oogen met bloed kunnen  
uitwassen. Den zullen ze wel eindelijk  
opgegaan.

Dan zullen ze merken, dat de oorlog  
niets heeft te niet kunnen doen aan deze  
harde waarheid, dat de arbeiders nooit met  
handschoentjes de wereld kunnen verwinnen,  
evenmin als men met schoenen en  
kousen tegelijk in den hemel komt.

Dan zullen de Anti-Oorlog-Raad-spennen,  
vrouwen, jonchvellen en jonchvellers  
merken, de harde waarheid voelen, dat  
slechts de economische en zedelijke kracht  
der arbeiders een nieuwen oorlog kan  
voorkomen.

Dat de arbeiders dezen oorlog niet wisten  
te voorkomen moet worden geweten  
aan het feit, dat zij in alle landen zich nog  
door gemelde natielheid blind lieten slaan.

Er zal heel wat anders moeten gebeu-  
ren dan Vredes-weekje spelen en prent-  
briefkaarten zenden. Tegenover den wil van't  
Groot-kapitaal, dat de eenige oorzaak van  
den oorlog is, zal de wereld van den arbeider  
haar bewustzijn wil moeten plaatsen.  
Daarbij zal nog wel iets anders noodig zijn  
dan een postzegeltje.

Al is het nu niet gebeurd, kan de groot-  
ste nationalist, heet hij zelfs Troelstra,  
niet ontkennen, dat tegenover de niets ont-  
ziende strategie van 't kapitalisme zal moeten  
worden gesteld: De algemeene werkstaking  
en de algemeene dienstweigering.

Deze oorlog zal een einde maken aan  
alle sentimentaliteit, aan elk ongegrond ge-  
loof in de menscheijkheid der beroeps-  
moordenaars. Stelen zij 'oort weer hun hand  
ter verzoeking toe, dan zal de arbeid de  
bloedbank ruiken en niet weer brullen:  
„Hoch, hoch, der Kaiser!“

Iedere revolutie van het kapitaal brengt  
haar tegen-revolutie van den arbeid mee.  
Deze zal losbreken, al stellen de Schei-  
demans, de Schaper's en de Troelstra's  
die nog zoo lang uit. Ze kan er slechts te  
geroe worden.

O, anti-oorlog-raad met uw vredesweek  
en uw prentbriefkaarten, maakt dan dat gij  
de vreden komt. Kinderen hooren noch bij  
het gesprek, noch bij den strijd der groote  
menschen.

Vooruit, naar de kinderkamer, ga zoet  
elapen en droom: zacht!

## De konferentie der „Entente-Socialisten“.

Een verklaring van het Centraal-  
Komitee van de S. D. Arbeiders-  
partij in Rusland.

Het Centraal-Komitee van de S. D.  
A. P. R. heeft het voorstel van de Fran-  
sche Sociaal-chauvinisten tot samenroeping  
van een konferentie van de „Entente-  
socialisten“ (Engeland, Frankrijk, Rusland,  
Italië enz.) onderzocht en besloten:  
de deelneming aan deze kon-  
ferentie te weigeren.

De agenten van de Franse bourgeoisie,  
die optreden onder den naam van  
„Franse Socialistische Partij“ hebben  
reeds eenigen tijd geleden in Leeds een  
konferentie georganiseerd van de vak-  
verenigingen der Entente-mogendheden.  
Daarop volgde een konferentie van de  
koöperatieve verenigingen. En thans  
tracht men een soortgelijke konferentie van  
de socialistische partijen tot stand te brin-  
gen. Geen eerlijk socialist evenwel zal der-  
gelijke ondernemingen, die slechts dienen  
om de arbeidersklasse op een dwaalspoor  
te leiden, willen steunen.

Wie hebben het initiatief tot de voor-  
gestelde konferentie genomen? Is een  
politiek vertrouwen in hen gerechtvaardigd?

Neen! Het zijn de mannen, die— even-  
als Südkum en Scheidemann — de be-  
sluiten der Internationale met de voeten  
hebben getreden. Het zijn de mannen, die  
de rooftergie hebzucht van de keizerlijke  
klek welke den oorlog voert voor het be-  
zitz van Konstantinopel, Galicië en Arme-  
nië en de imperialistische politiek van de  
Franse bourgeoisie, die vecht voor het  
behoud van haar bijgeoorloofde koloniën,  
aan de arbeiders voorpraat als de „ver-  
dediging van het vaderland“, de „ver-  
dediging van de vrijheid en van de cul-  
tuur“. Het zijn de mannen, wier leiders  
zitting hebben in het reaktionaire im-  
perialistische ministerie. Het zijn de man-  
nen, die tot onderdrukking van de socia-  
listische oppositie in hun land niet terug-  
schrikken voor de meest ongelooftelijke  
maatregelen.

En met deze mannen heeft zich verbou-

den het Uitvoerend Komitee van het in-  
ternationaal Sociaal-chauvinistisch Bureau,  
dat de praktische werkzaamheden tot voor-  
bereiding van de Entente-Konferentie zou  
leiden. Hetzelfde Komitee, dat nog on-  
langs in de persoon van Huysmans, Slaun-  
ding, den „lienden“ socialistischen mi-  
nister, openlijk heeft geluk gewenscht bij  
zijn intreding in een burgerlijk ministerie!  
Hetzelfde Komitee, dat gedurende den  
ganschen duur van den oorlog getuigenis  
heeft afgelegd van de grenzeloze plicht-  
verzeking van het internationale proletariaat.

Neen, deze mannen verdienen evenmin  
het vertrouwen van de internationale socia-  
listen als de Scheidemann's, de Ebert's,  
Müller's, enz., die reeds zoo diep ge-  
zonken zijn, dat zij de „Vorwärts“ aan  
het Berlijnsche proletariaat hebben afhan-  
dig gemaakt en ter beschikking gesteld  
van de Duitse imperialisten.

Wij zagen reeds tijdens den oorlog een  
konferentie van de „Socialisten der Cen-  
trale Mogendheden“ bijeen en ook een  
eerste konferentie van „Entente-Socialisten“  
heeft reeds in Londen plaats gehad. Op  
beide konferenties werd in heel wat schoone  
woorden gesproken over den democrati-  
schen vrede, over de belangen van  
het proletariaat en over het herstel van  
de Internationale. Maar in de werkelijk-  
heid werden hier de belangen verdedigd  
van — de „eigen“ regeringen en van  
het „eigen“ imperialisme. Het lijd geen  
twijfel of ook de nieuwe, komende En-  
tente-konferentie zal een herhaling zijn  
van wat op deze beide vroegere kon-  
ferenties is geschied.

De allererste beginselen van socia-  
lisme en internationalisme reeds wijzen  
op de noodzakelijkheid, elke scheiding tus-  
schen de Socialistische ontfelting te verwer-  
pen en de grenzen, die voor de Staten  
beslissend zijn, niet te erkennen. Wij wil-  
len geen inderling „Entente-socialisten“  
en socialistischen der Centrale Mogendheden.  
Wij zijn internationale socialistischen. De  
rich Adier zijn onze broeders. Maar de  
Russische sociaal-chauvinist Plechanow en  
de Duitse-Oostenrijksche Plechanow en  
de Franse sociaal-chauvinist Renaudel  
zijn onze klassegenstanders. De Duitse-  
Oostenrijksche sociaal-chauvinisten beweren,  
dat zij het plan van een „Midden-Euro-  
peeschen“ Statenbond helpen steunen, om-  
dat uit een „Midden-Europa“ een vrij  
en democratisch verbond van geheel Eu-  
ropa zal ontstaan. De Engelsch-Franse  
sociaal-chauvinisten beweren, dat zij hun  
afzonderlijke konferenties bijeenroepen,  
om dat hieruit de nieuwe Internationale  
der arbeiders zal geboren worden, die  
het proletariaat van alle landen verenigt.  
Aan beide beweringen ontbreekt  
slechts de waarheid.

Voor Zimmerwald bestond misschien de  
wenscheijkheid aan een dergelijke kon-  
ferentie deel te nemen, omdat daar de ge-  
legenheid geboden scheen de sociaal-chau-  
vinisten te wijzen op hun plicht. Wij  
hebben een poging in die richting ge-  
daan. In Januari 1915 verscheen een on-  
zer afgevaardigde op de konferentie in  
Londen met het doel den heeren eens ge-  
ducht de waarheid te zeggen. Maar reeds  
in den aanvang van zijn rede — ten  
hij verklaarde, dat de socialistischen, die  
„verdediging van het vaderland“ in de  
oorlog erkenden als een plicht verdrers  
van het socialisme waren — ontam de  
voorzitter Van der Velde hem het woord.  
De heeren konden de waarheid niet ver-  
dragen.

Thans evenwel zou de deelname aan  
een dergelijke afzonderlijke konferentie een  
schreef achterwaarts zijn ten opzichte van  
Zimmerwald. Waar reeds in Kienhal geen  
meerderheid te vinden was voor een even-  
tuele vereenigde vergadering van  
het I. S. B., hoe zouden dan de aanhan-  
gers van Zimmerwald aan een afzon-  
derlijke konferentie van de sociaal-  
chauvinisten van een van beide kralities  
kunnen deelnemen? Tien de Italiaansche  
Lakbond weigerde deel te nemen aan de  
sociaal-chauvinistische konferentie te Leeds,  
hebben alle internationalisten dat bevestigd  
en toegevoegd. Maar des te onbetrou-  
wanker is voor ons thans het besluit van  
de Italiaansche socialistische partij, die  
zich bij Zimmerwald heeft aangesloten,  
om deel te nemen aan de komende En-

tente-konferentie. De verwachtingen van  
een mogelijke Zimmerwald-meerderheid op  
deze konferentie missen allen grond. De  
deelname van de aanhangers van Zimmer-  
wald aan een dergelijke konferentie kan  
hun vereniging slechts schade doen.

Het plan van een afzonderlijke Entente-  
konferentie is niet alleen uitgegaan van  
de Franse meerderheid maar ook de  
aanhangers van Longuet verklaarden zich  
voor een dergelijke onderneming. Deze  
lantsien vormt weliswaar de „loyale“ op-  
positie van zijne majesteit de meerderheid  
maar in alle belangrijke zaken ondersteu-  
nen zij de heeren Sembat, Renaudel, en  
Thomas. Door middel van een „Internationale  
Entente-konferentie“ wil men de  
steeds toenemende oppositie der arbeiders  
sussen. Men wil hun wijsmaken, dat  
langs dezen weg het herstel van de in-  
ternationale het spoedigst wordt bereikt.

Het toenemen van de oppositie in Frank-  
rijk blijkt uit de laatste brochure van het  
„Komitee tot Herstel van de Internatio-  
nale Betrekkingen“. De schrijvers ver-  
klaren uitdrukkelijk, dat zij niet solidair  
zijn met de oppositie Longuet-Presseman  
en dat de verdediging van het vaderland  
(in den imperialistischen oorlog) niet  
socialistisch is. Het is de plicht  
van alle internationalisten de listen en  
kunstgrepen van de sociaal-chauvinisten  
open te leggen en te weerstaan, maar

niet ze in zijgenen voortbij te gaan.

Het internationale socialisme maakt een  
onizaglijk moeilijke krisis door. De inter-  
nationale slachting wordt voortgezet en  
de krisis heeft haar hoogtepunt bereikt.  
Meer dan ooit is het thans onze plicht  
openlijk voor onze overtuiging uit te ko-  
men en aan de arbeiders onomwonden te  
verklaren, dat wij met de verraders niets  
te maken hebben, dat er geen enkel on-  
derwerp bestaat, dat wij met Renau-  
del's, Plechanow's, Van der Velde's,  
met een Scheidemann, een Leasch, een  
Südkum, zouden willen beladden. Onze  
bondgenooten, onze vrienden zijn: Liebk-  
necht, Mac Lean, Heckscher en alle ar-  
beiders van Duitschland, Frankrijk, Eng-  
land, Zweden, Rusland, enz., die tegen  
hun eigen regeringen vechten.

Di zijn de redenen, die ons hebben  
doen besluiten te weigeren deel te  
nemen aan de konferentie van de Entente-  
socialisten.

Maar tegelijkertijd wenden wij ons tot  
het I. S. K. te Bern met het voorstel:  
een konferentie bijeen te roepen van alle  
Zimmerwald-organisaties, die tot de En-  
tente-konferentie zijn uitgenoodigd, om hen  
in staat te stellen een gezamenlijke  
akte tegen deze uitnoodiging op te  
te zetten.

Het Centraal Komitee van de  
S. D. A. P. van Rusland.

## HET LEVEN DER ARMEN IN DE WERELD-LITERAATUUR.

Verhalen van Boeren-leven in Engeland.

INLEIDING.

IV.

De hondenoot die het Engelsche landvolk  
ophieldt bij zijn nederlag in het begin van  
den derden oorlog om het land, omstreeks  
1800, was die nieuwe klasse van arbeiders  
ontstaan in de opkomst van de nieuwe  
macht: de arbeiders in de groot-industrie,  
de fabriek-arbeiders.

Oorspronkelijk waren dat menschen van  
hun eigen slag, landvolk immers, dat voor  
de ellende die gevolgd was op het verlies  
der meenterechten, gevlucht was naar de fa-  
brieken. Maar sinds dien waren zij heel  
andere menschen geworden, met andere  
denkbeelden dan landvolk heeft, andere ver-  
langens, andere manieren van zijn en van  
doen. Dat kwam van de fabriek, van het ge-  
zamenlijk werken en van het spreken met  
elkander over gezamenlijke belangen en over  
de nieuwe denkbeelden sedert en door de op-  
komst van het fabriekwezen ontstaan.

De fabriek met haar groote machines leer-  
de hun dingetjes waarvan zij op het platteland  
nooit iets vernomen hadden. En door  
het werken met hun honderden tegelijk leer-  
den zij samen denken, samen voelen, samen  
handelen, gewend zij zich overtuigen aan  
het eendrachtig leven dat hun voorvaders  
gekend hadden in den tijd toen het volk  
zijn meentland nog bezat, en dat de kracht  
van hun voorvaders was geweest in hun  
strijd tegen den krijgsman-grootgrondbezit-  
ter. Voor deze fabriekarbeiders zou het  
weltra de kracht worden in hun strijd te-  
gen den fabriekant.

In het eerst dachten zij aan zulk een  
strijd niet.

Zij hadden een ellendig leven, een laag  
loon, een langen arbeidsdag, een bestaan  
van dag tot dag onzeker. De vrouwen wor-  
den afgeleid zoo goed als de mannen: en  
erger van alles, de kinderen werden afge-  
beuld. Maar zij dachten dat al die ellende  
kwam van het slechte regeringsbeleid waar-  
onder zij leidden. Dat was zeker nog een  
overblijfsel uit den tijd van hun boeren-  
bestaan. Want toen hadden zij maar al te  
zeer onderdonden dat hun ellende kwam van  
de grootgrondbezitters, die door het slechte  
stelsel der vertegenwoordiging feitelijk de re-  
geerders van Engeland waren. Tegen die  
regering van grootgrondbezitters nu bon-  
den zij den strijd aan met den eisch: her-  
vorming van het kiesrecht voor de Tweede  
Kamer, het Lagerhuis.

In 1780 al waren zij dien strijd begonnen  
met het opstellen van een program dat later  
beroemd zou worden als „het Charter  
van het Volk“ 1) en waarvan de voornaam-  
ste punten waren: Algemeen Kiesrecht, en  
afschaffing van de „eigendoms-qualificatie“,  
d.w.z. van de wet die bezit als voorwaar-  
de stelde van verkiesbaarheid voor het La-  
gerhuis. Die „eigendoms-qualificatie“ im-  
mers maakte dat alleen mannen die bezit-  
ters waren, en wel speciaal bezitters van  
land, tegenstanders van de land-arbeiders  
dus, leden van het Lagerhuis konden wor-  
den.

geworden, dat hij na vijf en dertig jaar  
dienst in het leger en administratieve be-  
trekkingen geworden was, wat de medice  
een „alcoholicus“ noemen. Hij was geheel  
gedrenkt met brandewijn zoëchtig, dat een  
klein glaasje alcohol of wijn voldoende was  
om hem dronken te maken. Maar daaren-  
boven kon hij het drinken niet nalaten en  
zoo was hij alle dagen van zijn leven, te-  
gen dat het avond werd, absoluut dronken.

Hij had zich echter zoo goed aan dien  
toestand aangepast, dat men hem nooit zag  
waggelen en dat men hem ook nooit onsa-  
menhangende dingen hoorde zeggen: onge-  
rekend, dat zelfs al had hij dergelijke en-  
gen gezegd, de hooge postie, die hij be-  
kleedde, niemand zou hebben veroorloofd  
het op te merken. Maar slechts 's morgens,  
op het uur, dat Nekhludov zich bij hem  
aangefind had, dan slechts geleek hij op  
een verstandig mensch en was in staat  
goed te begrijpen, wat men hem zeide.

De hogere autoriteiten, waar hij van  
afhing, konden wel zijn gewoonte van on-  
matigdrinken. Maar zo wisten ook, dat hij  
intelligenter was dan het meere deel van  
zijn collega's en meer beschaafd, ofschoon  
de beschaving was opgehouden op het tij-  
dstip, dat hij door die drankzucht was over-  
meesterd. Men wist, dat hij stoutmoedig,  
handig en representatief was; men wist, dat  
hij, zelfs als hij dronken was, in staat bleef  
een houding te bewaren. En dat alles in  
aanmerking genomen, had men hem van  
trap tot trap laten opklommen tot aan die  
gouverneurspost, die hij nu bezat.

Nekhludov vertelde den gouverneur, hoe  
de gevangenen waar hij zich voor inter-  
seerde onrechtvaardig was veroordeeld, en  
hoe ze, voor het vertrek naar Siberië, een  
verzoek om gratie had gericht tot den kel-  
zer.

— Uitstekend! zei de gouverneur, nadat  
hij hem aandachtig had aangehoord. En  
toen?

— Er is mij befoeld, dat het gratie-ver-  
zoek zoo snel mogelijk zou onrechtvaardig wor-  
den, en dat de keizerlijke beslissing ons  
hier zou bereiken in den loop van deze  
maand...

Zonder, dat hij ophield zijn oogen op  
Nekhludov gevestigd te houden, stak de go-  
verneur zijn dikke hand met korte vingers  
naar de tafel uit, drukte op een schel en  
luisterde weer opnieuw in stilte.

— Nu zou ik uwe Excellentie willen vra-  
gen, om als het mogelijk is, die gevangenen  
hier te houden, tot het ogenblik, dat het  
antwoord op haar gratie-verzoek bekend is...

Nekhludov werd onderbroken door het bin-  
nenkomen van een kamerdienaar in groot  
militair tenue. — Ga even vragen, of Anna  
Wasstjevna op is! zei de gouverneur tot  
den kamerdienaar. — breng nog wat thee!

Daarna zocht weer tot Nekhludov wen-  
dend: — En vervolgens?

— Mijn tweede verzoek, vervolgde Nek-  
hludov, betreft een politiekien veroordeelde, die  
del uitmaak van hetzelfde konvooi.

— Of bal zij de gouverneur, met een  
beknorrend hoofdknijp.

— Die ongelukkige is zeer ziek, hij is  
sterfende. Zo zullen hem zonder twijfel hier  
in het hospitaal laten. En een van zijn  
vrouwelijke metgezellen, een politieke, zou  
gaarne toezien, dat hij niet sterft.

— Zo is geen bloedverwant van hem?

— Neen, maar zo is bereid met hem te  
trouwen, als ze tot dien prijs verlost kan  
worden hem gezelschap te houden.

(Wordt vervolgd).

## FEUILLETON

### OPSTANDING

door LEO TOLSTOI.

Naar de Fransche vertaling bewerkt  
door v. R. & R. J.

136)

III.

Toen het rijtuig op de kade was, wendde  
de koetsier zich weer tot Nekhludov.

— Naar wat voor hotel gaat u?

— Dat weet ik niet. Wat is het beste  
hotel?

— 't Beste is Siberië. Maar bij Dukov is  
't ook goed.

— Breng me maar waarheen je wilt!

De koetsier zweefde zijn paarden en het  
rijtuig ging de straten der stad in. Die stad  
geleek op alle steden; men zag er dezelfde  
huizen met platte daken, dezelfde groote kerk,  
dezelfde winkels — die in de delgite straat  
tot magazijnen werden, dezelfde voorbijgan-  
gers en dezelfde agenten van politie. Het  
enige onderscheid was, dat de meeste hu-  
zen van hout waren gebouwd en de straten  
niet waren gepavloed.

In de drukste van al die straten deed de  
koetsier zijn trouka stilstaan voor het bordes  
van een hotel; maar het hotel was overvol  
en men moest zich opnieuw op weg begeben  
om een ander te zoeken.

Blindelijk slaagde Nekhludov er in logies te  
krijgen. Voor de eerste maal sinds twee  
maanden vond Nekhludov weer, wat hem een  
gewoonte was, zindelijkheid en een aange-  
naam gevoel van welzijn. Niet dat de kamer,  
die hij in het hotel Dukov huurde, bijzon-

der weelderig was, maar ze was tenminste  
bewoonbaar en het zien reeds hem wer-  
kelijk heerlijk aan, na de kamers der her-  
bergen, die hij voorgaande nachten bewoond  
had.

Voor hij aan iets dacht, hunkerde hij  
naar zich van de luizen te ontdoen, die hem  
met buitengewone aanhangelijkheid hadden  
vervolgd gedurende zijn gehele reis van  
halte tot halte. Zoodra hij dan ook zijn ba-  
nare had geschikt, liet hij zich zoo schielijk  
mogelijk naar een badhuis brengen, waar  
hij meer dan een uur besteedde om zich te  
reinigen. Daarna in het hotel teruggekomen,  
trok hij zijn stadskleeding aan, een gesteven  
overhemd, een pantalon van grijs laken, een  
gekleede jas en een overjas, leinende zich  
naar den gouverneur te begaven.

Een rijtuig met een stevig khrigiezen-  
paardje er voor, bracht hem in vollen draf  
tot op de binnenplaats van een groot, mooi  
huis, waar twee soldatwachten voor stonden  
en politie-agenten. Het huis was omgeven  
door een tuin, waar tusschen de kale stam-  
men van berken en populieren het sombere  
groen der pijnboomen doorschien.

De gouverneur was ongesteld en ontving  
niet. Maar Nekhludov verzocht den kam-  
erdienaar hem een kaartje te brengen en toen  
kwam de knecht met een binninnelijk glim-  
lach hem aankondigen, dat Zijn Excellen-  
cie hem verzocht binnen te komen.

De antichambre, de knecht, de trap, het  
salon met zijn gewast karpet, alles geleek  
op de huizen van Petersburg, maar met  
meer groetheid en meer zindelijk. Nek-  
hludov had overigens niet lang in het enorme  
salon te wachten; hij zat ternaauwrood, of  
hij werd verzocht bij den gouverneur te  
komen.

Die functionaris was in gele kamerja-  
pon gekleed en met een sigaret in de hand

bezigt thee te drinken uit een met zilver  
versierd glas. Hij was een dikke, volbloed-  
ige man, kaal, met een rooden neus en  
uitpuilende aderen op het voorhoofd.

— Wil me verontschuldigen, prins, dat  
ik u in een kamerjapon ontvang; maar 't  
is nog beter u zoo te ontvangen dan in  
het geheel niets zelf bij met een glimlach,  
terwijl hij weer in zijn grooten leunstoel  
zakte. Ik ben ongesteld en gedwongen mijn  
kamer te houden. En wat verschiet ons 't  
genoegen u in ons verre koninkrijk te zien?

— Ik begeleid een konvooi gevangenen,  
waarbij zich iemand bevindt, die me zeer na-  
te hart gaat, antwoordde Nekhludov, en juist  
op die persoon heeft een van de verzoeken  
betrekking, die ik Uwe Excellentie wou  
overleggen.

De gouverneur strekte zijn beenen uit,  
dronk een slokje thee, schudde de asch van  
zijn sigaret in een malachieten aschbak en  
begon met de grootste aandacht te luiste-  
ren, terwijl hij op Nekhludov zijn kleine  
vochtige glinsterende oogjes richtte. Slechts  
tweemaal viel hij hem in de rede om hem  
een glas thee aan te bieden of hem uit te  
noodigen te rooken.

De generaal behoorde tot het soort inte-  
ligente ambtenaren, die van nature geneigd  
zijn het mogelijk te oordeelen, dat ze in  
hun beroep wat menscheijkheid en verdraag-  
zaamheid invoeren. Maar, daar de natuur  
hem ook een groot fond van goedheid en  
wijshad had gegeven, had het niet lang ge-  
durd, of hij had het ijdele gevoel van de  
pogingen, die hij in dien zin aanwendde  
en om te ontkomen aan het bewustzijn van  
de innerlijke tegenspraak, waar hij zich in  
bevond, had hij zich steeds meer overge-  
geven aan de gewoonte brandewijn te drin-  
ken. Die gewoonte was zoo sterk bij hem



## De Administratie.

## Laatste Oorlogsnieuws.

Lloyds meldt: Het Engelsche s.s. Copsewood en het Noorsche s.s. Ida zijn gezonken.

## Het vredesaanbod door de Centra- len afgeslagen.

**Fransch slagschip getorpedeerd**  
Het slagschip „Gaulois” (11.260 to

## Spanje's houding in zake den duikbotoorlog.

**Duikbootpost.**

**GEMEINGDE BERICHTEN.**

**Ontwikkeling v.d. Japanschen handel**  
Naar de „Sole“ aan Fransche bladen ontleent, liggen de havens van Calloa, Valparaiso vol schepen onder Japansche vlag en de spoorwegmaatschappijen voeren meer Japansche dan andere goederen naar Argentinië. Japansche handelstrekkingen met Brazilië, Peru, Chili, Argentinië en Mexico zijn op de basis van lange credieten geopend. Zeer liberaal zijn de Japanners met het verleen van crediet in Columbia, Ecuador en Venezuela. Zij zijn thans begonnen, hun handelsrelaties ook op Haïti en San Domingo uit te breiden.

## Vakleiders als gangmakers van het imperialisme.

Duitsche oogst-statistiek

Naar aanleiding van dit teleurstellende resultaat is het geheele systeem der opstatistieken gewijzigd. In plaats van opven in te winnen bij bepaalde vertrouwde mannen, worden zij thans aan elken landbouwer afzonderlijk gevraagd. Ten aanzien van de bebouwde oppervlakte blijken de nieuwe cijfers 13 à 14% kleiner te zijn dan de vroegere, en de oogstschalting 18% kleiner. Intusschen worden ook

### De kolenrijkdom der wereld.

„Een Parijsch correspondent van de Engelsche blad teekent, mijt een bericht in de Fin. Times, een zwart beeld van de „French Coal famine“. De nood is gestegen, dat elektrische licht en kracht uit brieken, alsmede gasmetschappijen bedreigd worden met de noodzakelijkheid hun bedrijf heel stop te zetten, terwijl vele fabriekszeden genooij zijn minder uren te laten werken. Natuurlijk is ook de particuliere verbruiker er slecht aan toe, vooral van meer hij de middelen mist om de hoogeprijzen te betalen. De kwestie is, intusscheniet deze, dat er geen kolen zijn in het land, want er zijn geweldige voorraden in de zeehavens; maar de moeilijkheid is, de transportmiddelen, volgens deze correspondent, onvoldoende zijn en slecht georganiseerd. Frankrijk kijdt daardoor een verlies van £ 500,000 à £ 700,000 per dag.

Da's schrift een groot-kapitalistisch bla  
na deze eerlijke zelf-getuigenis behoeven v  
niet meer te zoeken naar den oorspro  
van de Nederlandsche kunstmatige duim  
en levensmiddelen tekorten. Maar dat lez  
we misschien in Japanische of Argentijns  
bladen. Maar eezels zijn de arbeiders v  
alle landen, dat ze zich niet met alle krac  
te de Internationale rooversvenden van  
zelden.

## RAADSOVERZICHT

van den Amsterd, Gemeenteraad

### Woningbouw en drankbestrijding.

Onder de ingekomen stukken was een adres van het Amsterdamsche drankloosheidhoudende verzoek, om bij het verleenen van voorschotten aan een woningbouwvereniging ook te willen bepalen dat de perceelen gebouwd door zulk een corporatie, geen „vergunning” noch een verlof voor alcoholhoudende drank aan worden verleend. Hier wordt dus gevraagd de drankbestrijding door het voorschot der overheid te beïnvloeden of althans niet het drankgebruik in de hand te werken bij den woningbouw die slecht moet op geld uit de publieke kas. Het is een vondst. Het feit echter dat bij de woningbouwverenigingen ook tapperijen uit de grond verrijzen gevestigd in zulke wijken waar de overheid niet wil bouwen, dat we perceelen, geeft te denken. Het blijkt dat de voorschotten van een woningbouwvereniging verleend, niet dienen voor woningen van den werkmansstand, maar minste niet steeds. Wij staan wat sceptisch tegenover welke subsidies. Nu het nu blijkt dat met de voorschotten van het Rijk en Gemeente kroegen verrijzen, die van woningbouwvereniging is toch al een zaak voor beter-betaalde arbeiders.

**Wijziging van de verordening op de inkomstenbelasting.**  
De mogelijkheid bestaat dat door mid

## HULDIGING VAN DOMELA NIEUWENHUIS

De Middagbierenkomst.

Ten slotte feliciteert hij uit naam der aanwezigen Domela Nieuwenhuis met 70sten verjaardag.

Ingekomen zijn telegrammen enz. van lukwensen uit verschillende plaatsen binnen- en buitenland.

Volman deelt den inhoud van enk mede.

### Erfpacht.

Een voorstel van den heer van Kuijkhof om geen onderwijzers te benoemen aan de Houtman- en Amstielschool, omdat omtrent de proefflessen die deze zullen moeten afleggen nog geen beslissing is genomen door B. en W. is verworpen met 17 tegen 12 stemmen.

opstands is hij een der onzen. Waar een der eersten is geweest, die de doof-rustende massa weer leven heeft bijgebracht en geest van verzet een gevoel van standigheid, daar brengt de onafh. vakwieg den jubilaris een woord van hulpe.

(Zie vervolg 4de pagina).



## HULDIGING VAN DOMELA NIEUWENHUIS.

Vervolg.

Wij jongeren hebben gehoord van den moedigen, zwaren strijd der eerste dagen van het socialisme in Nederland, wij weten dat die eerste strijders, aan wier hoofd D. N. stond, ons het pad hebben gewezen. Het zal evenwel onzen ouden pionier genoeg doen, te zien en te weten, dat wij jongeren gereed staan zijn voor de zetting. Zijn leven zij ons een aansporing zijn voort te duren. Werpen wij ons in den strijd — opdat het socialisme over het nutteloos kapitalisme weltra zeegevee.

Prof. J. van Kees, sprekende namens den A. N. G. O. K., schiedt D. N.'s betekenis voor de draakbestrijdersbeweging in Nederland, waarna het woord is aan partijgenoot L. de Visser, die een enkel woord van hulde en sympathie wil brengen aan D. N. namens de S.D.P. Tot nu toe is de vrij-socialistische beweging aan 't woord geweest. Spr. behoort tot een richting, die lang niet alles onderschrijft, wat D. N. als wapen in den klassenstrijd propageerde. Maar ondanks de grootmeeningverschillen — wij, D. N., brengen u warme hulde, niet in de eerste plaats als de eerste pionier in Nederland, maar hierom: N. zij bracht met uw stand en omgeving, zij kwam in de revolutionaire beweging. Zij zijt gescheiden van uw stand, en zij hebt tot dusver geen poging gedaan, om terug te komen tot uw stand terug te keeren, naar levenswijze en hertoe. (Applaus) Wat ons aan u verbindt, dat is onze gemeenschappelijke haat tegen 't monster kapitalisme. Wij hebben te zoeken naar wat ons in den strijd tegen dat monster vereenigt. Nieuwenhuis, hij heeft meer gewoont, dan velen onder partijgenooten. Zeker, er is bij u fanatisme, maar het is dit fanatisme, dat begeert doet naarstandhouden in den strijd. Met ons, de jonge generatie van de revolutionaire beweging, zijt ook gij, D. N., blijven staan en hebt vastgehouden aan het ideaal der sociale revolutie. D. N., wij brengen u onze hulde, blijft nog vele jaren voor den strijd, waaraan gij en wij ons leven wijden, gespaard. (Applaus).

Na een uurtje muziek (van „Apollo“, „Zanddijk“) en zang (Mannenkoor, „Excelsior“, Den Haag en gezongen koor, „Kunst aan het Volk“, Den Haag), wordt voorlezing gedaan van een nieuwe bezending telegrammen van gelukwensen w. o. de volgende:

Redactie Tribune, ontkennd de juistheid van uw stelling inzake parlementarisme, brengt u hulde, omdat gij mee de stoot geeft aan het eerste revolutionaire verzet in Nederland en tot in de wereldoorlog aan den revolutionairen strijd trouw zijt gebleven!

„Wij, die in den klassenstrijd toonden, dat de S. D. P. diametraal anders lieknecht ook in het Parlement de revolutionaire positie en kritiek zullen weten te handhaven en versterken, brengen aan u, wiens naam nog op den dag van de Internationale Revolutie in Holland zal worden herdacht, heden onder onze strijders, groot.

Wijnkoop en vrouw.

Dan heeft weer W. Havers het woord, als lid van het huldigingscomité, deelt hij mede, dat genoemd comité heeft gemeend, dat het niet bij dezen dag van huldiging mocht blijven. Er moest daarvan een spoor achterblijven voor het nageslacht. Daarom heeft het comité een gedenkboek samengesteld, om dit heden den jubilaris als een blijvend gedenkteken van zijn leven en werken aan te bieden. Spr. hoopt dat D. N. nog vele jaren de kroon mag zijn van de Nederlandsche revolutionaire beweging.

Kassiers brengt den jubilaris, die de van van het socialisme in Nederland heeft geplant, hulde namens diens vrienden in het Noorden en namens een aantal dienstweigeraars in de gevangenis; Noverasz namens den Internationalen Bond voor Nationalistische opvoeding van het kind, en als laatste spreker van deze middagvergadering wordt namens de S. A. A. het woord gevoerd door G. Rijnders.

Spr. voert niet zonder schroom het woord — D. N. is vandaag al zooveel gehuldigd, dat er niet veel meer te zeggen overblijft. Spr. is erin geslaagd, ook vandaag kalme en nuchter te blijven. Spr. toch behoort tot de kleine kern, die dagelijks op de troon staat. En hij vraagt zich te midden van de gloeiende geestdrift van vandaag kalme en rustig af: hoe was het gisteren en hoe zal het morgen gesteld zijn? Na de brulof is er bij de gasten wel eens wat heel weinig lust om te helpen den boel te redderen. Spr. hoopt, dat dit bij dit feest niet het geval zal zijn — dat men morgen niet door zijn daden of zijn lakshied verloozenen zal zien men heden huldigt D. N. is vandaag van alle kanten gehuldigd. — Spr. doet dit, wijl hij hem kent als de man, die het anarchisch idealisme hier te lande hoog houdt. Spr. roept allen, die D. N. heden huldigen op mede te werken aan het bereiken van het ideaal, waaraan D. N. zijn leven gewijd heeft.

Nog enkelen krijgen gelegenheid een woord van hulde te spreken en Te Sina hield D. N. een tekening aan, voor hem vervaardigd door een 16-jarig kind.

Domela Nieuwenhuis zelf moet ook enkele woorden spreken. Men stelt heden zijn zelfheersching op een zwart prof. De gedachte kwam meermalen bij hem op: nu maken juist het te erg. Spr. heeft zich aanvankelijk tegen het op touw zetten van deze huldebetoging verzet, maar men heeft uiteengezet, op welke gronden zij zou rusten, is hij gewicht. Spr. bevestigde zich heden den dag, dat hij uit de gevangenis werd ontslagen en gehuldigd en waarvan men moest getuigen: dat was vergoelijk. Spr. denkt daar op dit ogenblik aan en acht ook dezen dag onvergoelijk.

## Vergaderingen.

## AANKONDIGINGEN

ROTTERDAM. — Donderdag hadden wij h. h. vergadering. Brief van de afd. Den Haag, en van een partijgenoot werden aangehouden tot de volgende h. h. verg. begin Jan. en liggen van af heden bij den secretaris ter inzage. Besloten werd een serie cursusvergaderingen te houden met verschillende sprekers, en hiervoor kaartjes uit te geven, en waar onze leden dan liever mede moeten werken.

Twee nieuwe leden werden ingeschreven, een identaal stiet den laatste tijd vrij goed.

## De MAAND- en KWARTAAL-

quantaties worden 6 Jan. verzonden. Zij die de inningskosten willen besparen moeten dus zorgen dat het geld voor dien datum in ons bezit is.

De Administratie.

teijk. Spr. dankt vóór de hem gebrachte hulde. Dat spr. heden 70 jaar wordt, kan hij overigens gerust niet helpen. Eigenlijk is het niet geluk dan wijsheid, want vele malen heeft men naar spr.'s levensgeest. De gelukkigste tijd van zijn leven acht spr., waarschijnlijk met velen der aanwezigen, den tijd van de Volksparkvergaderingen. Spr. gedent degenen, die met hem mee hebben gestreden, die den oegst van het uitgestroode zaad helpen binnenhalen. Toch — de reis, zoo gezellig begonnen, wordt somber en eenzaam meteen! Dit woord van den dichter dringt zich aan spr. op als hij degenen gedent, die de beweging zijn ontvallen. Spr. voorziet, dat wij een moeilijken tijd tegemoet gaan, dat er nog menig offer moet gebracht worden. Wij hebben ons voor te bereiden op het ergste. Maar houden wij vast aan het geloof in den menschelijken vooruitgang. De toekomst, ondanks alles, is aan de anarchie. Spr. hoopt, dat allen, die heden huldigen, tot hun laatste snik zullen medestrijden, totdat er op aarde zal zijn „Recht voor Allen!“

s Avonds.

Evenals de middags was het gebouw tot aan den nok gevuld. Toen Domela Nieuwenhuis aan zijn vrouw op het podium verschijnen werden zij met een spontaan gejuich begroet.

De voorzitter deelde bij de opening van den feestavond nog mede, dat al twee nieuwe bewijzen van sympathie inkwamen, o. m. een bloemstuk van een groep diamantbewerders en een telegram van het soc. dem. Kamerlid Schaper.

Nadat het orkest van de Amsterdamsche Toonkunstenaarsvereniging een feestmarsch en een ouverture had uitgevoerd, kroeg B. Lausink Sr. gelegenheid tot het houden van een feestrede.

Spreker begon onder luid applaus den jubilaris namens de aanwezigen te feliciteren. Hij vond er geen bijzondere verdienste in 70 jaar te worden, dat worden er zooveel, maar de reden waarom F. D. N. op zijn 70ste verjaardag gehuldigd wordt, ligt in het feit, dat hij heeft geleefd. Dit nu kan slechts van weinigen gezegd worden. Hadden de arbeiders geleefd als D. N. dan zou zeer zeker een oorlog als thans al eenige jaren aan den gang is, onmogelijk geweest zijn.

Spreker bracht in herinnering hoe elendig 40 jaar geleden de toestand der arbeidersklasse in Nederland was. Het was toen voornamelijk Nieuwenhuis, al waren er dan ook enige mannen reeds voor hem werkzaam, die den grond voor een moderne arbeidersbeweging legde. Toen was het, dat het kapitalisme alle middelen, waarover het beschikte, gebruikte om den afvalligen domine en zijne medestrijders onmogelijk te maken. Juist het volk was het wat men toen optisch tegen hen, die alles trotseerden om voor hunne rechten te strijden.

Spreker bracht hiervan enige staaltjes in herinnering, en met een krachtige opwekking om den jubilaris te huldigen door deel te nemen aan den strijd van de arbeidersklasse, sluit spreker zijn propagandistische feestrede.

Tijdens Lausink aan het woord was, werd hij eenige malen door een deel van het publiek gehinderd, dat blijkbaar meer om het feestelijke dan om het meer ernstige, aanwezig was.

De dochter van Domela Nieuwenhuis versche op deze roede de aanwezigen op een mooie alt-solo, waarna een cana, getiteld: „Tijdsang“, werd uitgevoerd. Deze cantate, vervaardigd (zoowel muziek als woorden), door den heer M. C. v. d. Rovert, was opgedragen aan den jubilaris. De uitvoering was inderdaad mooi en na het slot brak een geweldig onthousiasme los.

Nadat het programma afgevoerd was, kreeg Domela Nieuwenhuis het woord, die allen dank bracht en in het bijzonder den heer v. d. Rovert, die tot het slagen van den avond hadden bijgedragen, met een „Leve de anarchie“, besloot de oude strijder den avond van dezen indrukwekkenden feestdag.

## Binnenland.

## Ongebreidel militarisme.

## Vervroegde oproeping van vier lichten!

Ingediend is weer een wetsontwerp, waarbij weer nieuwe maatregelen worden voorgesteld die de bedoeling hebben het militarisme verder te versterken.

Voor de lichte 1918 worden de bij de militiewet bepaalde vrijstellingen niet verleend. Verder wordt voorgesteld vervroegde oproeping der lichten 1917, 1909 en 1908 zoogenaamd om door te kunnen gaan met de aflossing van onder de wapens staande militieplichtigen. Van de genoemde lichten zullen de voornaamste groepen in de eerste maanden van 1917 worden ingelijfd. In Juni volgt dan al de lichte 1918.

Het militarisme steekt wel brutaal den kop op, ook in dit land! En het volk laat zich, schijnt het, naar kalmpjes militariseren. Alles naar de kazernes, vervroegde oproeping en geen vrijstellingen van welken aard ook! Weltra is heel Nederland soldaat. Dan zullen de imperialisten wel verder zien. Dan hebben ze algericht slachtoffers zooveel als de bevolking maar op kan leveren — wat zal hen dan nog weerhouden ook Nederland in den oorlog te storten, als dit hun voordeellijk voorkomt?

Opmerkelijk is vooral ook de volgende passage uit de toelichting bij het wetsontwerp: Kunnen de dienstplichtigen na hunne eerste oefening te hebben volbracht, antoonen, dat zij een betrekking in Indië kunnen aanvaarden, dan zal hun worden toegestaan daarheen te vertrekken. Al gaan zij op deze wijze voor de weermacht in Nederland verloren, hunne aanwezigheid in Indië zal aan de weerbaarheid van de koloniën ten goede komen.

Uit alles blijkt wel, waar onze imperialisten heen willen! Het volk moge op zijn hoede zijn.

## Noordzeekanaal.

De Eerste Kamer nam zonder hoofdlijke stemming aan het wetsontwerp betreffende

den bouw van een schutsluis te IJmuiden en verbetering van het Noordzeekanaal.

## Haven West.

De Eerste Kamer heeft aangenomen het wetsontwerp voor ontiening voor een nieuw havencomplex voor den algemeenen handel te Amsterdam en uitbreiding van de Houthaven en de Petroleumhaven aldaar.

## De „Themis“.

De rederij heeft enige dagen geleden aan Lloyd's telegrafisch gevraagd of sedert het vertrek van het s.s. „Themis“ op Donderdag 21 December i. l. bijzonderheden vernomen waren en heeft daarop gisteren het antwoord ontvangen, dat sedert het vertrek van Newcastle niets meer van het schip is vernomen, zoodat de hoop op behoud van het schip wel uitermate gering is. Omtront een antwoord op de vraag wat met het schip gebeurd kan zijn, leeft men natuurlijk volkomen in het onzekere, daar het zware stormweer eerst Zaterdagmorgen begonnen is, toen het schip IJmuiden reeds bereikt kon hebben.

## De broodkaartenregeling.

De rantsoneering der Nederl. bevolking met brood, bloem, meel en rogge is nu klaar. De burgemeesters hebben hun instructies ontvangen. Op 5 Februari treedt het zaakje in werking.

Men krijgt dezer dagen van zijn bakker een formulier, dat men moet invullen — verder zal men dan wel zien. De broodkaarten worden versprekt telkens voor vier weken. Men kan aanvullingskaarten aanvragen, als blijkt dat men met de eerste opgegeven hoeveelheid niet toe kan. Een aanvullingsbroodkaart wordt uitsluitend verstrekt aan hem voor wien naar het oordeel van het gemeentebestuur de hoeveelheid brood, te verkrijgen op een wittebrood, een bruinbrood, of een roggebroodkaart niet voldoende is, in verband met den aard zijner werkzaamheden, en zijne normale wijze van voeding.

## AMSTERDAM.

## Pl. Rev. Soc. Comité, A'dam.

## Werklozen-vergadering.

In de Donderdag gehouden gedelegeerde vergadering werd o. m. besloten met het oog op de stijgende werkloosheid, een vergadering voor werklozen te houden.

Deze zal plaats hebben Woensdag 3 Januari, 's middags 1 uur, in de groote zaal van de Geelvink, Singel b/d. Munt. Als sprekers zullen optreden Johan Nieuwenhuis en B. Luteran.

Door deze zal de toestand der werklozen worden behandeld.

Alle werklozen die voor hun zaak wenschen te strijden begeven zich naar de vergadering.

## Het Bestuur.

## De actie tegen de huurophrijving.

De Vereniging van Huurders hield Donderdagavond haar eerste alg. ledenvergadering. Verslag werd uitgebracht door de voorzitter, (waarn. secr.) en door de penningmeester, waaruit bleek dat de H. V. ruim duizend leden telt en dat er zeer hard en zwaar gewerkt wordt. Verder bleek dat er meer dan 1500 gevallen zijn behandelend tegen huurophrijving en andere geschillen, met als resultaat dat niet één lid verhoogde huur betaalt en nog niet één lid van de woning al moest, door niet betaling der verhoogde huur.

Als dagelijks bestuur der ver. is gekozen C. J. Priem, 1e voorz., Van Spijkstraat 60 I, Marius te Slaa, 1e secr., Dussartstraat 54 II, C. Kitz, secr. P.A.S., 1e penningmeester, Rozengracht 164 I.

Besloten werd de contributie te verhoogen op f. 0.20 minimum per maand. Bovendien werd het zeer belangrijk besluit genomen 'n Maandblad uit te geven. 't Redactie-adres is: Dussartstraat 54 II. Tot administrateur werd benoemd: A. A. Swart, Van Zessenstraat 48 I.

De Actie tegen Huurophrijving zal krachtiger als voorheen ter hand worden genomen. In Januari zullen in de verschillende stadswijken openbare vergaderingen worden gehouden.

P. S. Tot onderstaande adressen der afdeelingen kan men zich wenden met klachten en kan men zich opgeven als lid der vereniging:

A. A. Swart, Van Zessenstraat 48 I, ald. Mulderpoort.

C. Heijenberg, 1e Jan Steenstraat 94 I, ald. 't Zuiden.

D. de Wilde, Houtrijckstr. 25 I, ald. Spaarndammerbuurt.

Maj. A. Kint, Houtrijckstr. 15 I, do. Priem, v. Spijkstr. 60 I, ald. Jac. van Lennepbuurt.

Budde, v. Spijkstr. 60 III, do.

A. Sodekamp, Bentinckstraat 82 h., Westerkwartier.

Klitz, Rozengracht 164, P.A.S.

en bij het Algemeen Secretariaat: Dussartstraat 54 II.

## ROTTERDAM.

## Zou het tot ataking komen in de Rotterdamse haven?

(Slot.)

Ten eerste weigerde zij het uurloon in dagloon te wijzigen en deed zij slechts toezegging het uurloon te brengen op 35 cent per uur plus 10 % dourtoelag. Op het stukloon wil zij een toelag geven van 10%. Zij weigert het dagloon voor het zware werk (kolen en eris) te verhoogen, doch is bereid te overwegen om het dagloon voor graanwerk op f. 5 te brengen, zoodat gevaarlijk was. De eisch van extra loon voor nachtwerk op het stukloon laat zij onbesproken, terwijl de S. V. een regeling voor het extra Zondagsloon voorstelt, die voor de bootwerkers onvoordeeliger is dan de bestaande regeling.

Nu heeft de S. V. wel zeer lakonisch in haar schrijven aan de havenarbeidersorganisaties medegedeeld, dat de toegezogde loonsverhoogen op 2 Januari a.s. ingaan, wanneer haar voorstellen worden geaccepteerd, maar de organisaties zijn zoo verstandig geweest om zich daardoor niet te laten vangen en hebben het meer in het belang der havenarbeiders geacht, dat desnoods beter de verhoogenen enige weken later kunnen ingaan, dan een zeer onbevredigende loonregeling te aanvaarden.

Zij hebben dan ook eenstemmig aan de S. V. bericht, dat zij aan hun handteekening

van f. 4 per dag voor het stukgoelwerk vasthouden, zoodat aan de 100 % extra loon voor arbeid verrijcht tusschen Zaterdagavond 6 en 12 uur. Met de 10 % verhoogen van het stukloon kunnen zij genoegzaam nemen, mits de toelag wordt omgezet in loonsverhoogen en het gevraagde extra loon voor nachtwerk wordt betaald, n. l. van f. 3 voor dez. gehelen en f. 1.50 voor den halven nacht.

Ook voor het extra Zondagsloon hebben zij een betere regeling dan die van de S. V. voorgesteld, terwijl zij verschillende artikelen hebben genoemd, die zij voor verhoogd uurloon wenschen te doen in aanmerking komen.

Zoodat we zien, bestaat er nogal wat verschil tusschen de voorstellen der S. V. en hetgeen de havenarbeidersorganisaties willen.

Zal de vereeniging van de werkeijers in het havenbedrijf alsnog op voor de havenarbeiders bevredigende wijze aan de thans min of meer gewijzigde eischen tegemoet komen? Dat is de vraag, waarop wij zeer binnenkort een antwoord verwachten. Van de havenarbeidersorganisaties kan waarschijnlijk niet gezegd worden, dat ze halstarrig aan de oorspronkelijk gestelde eischen hebben vastgehouden.

De eisch van f. 6 per dag voor het zware werk hebben ze aangehouden tot later, op den eisch van het stukloon hebben ze 10 % laten vallen. Hun voorstel tot betaling van 't extra Zondagsloon hebben ze in den geest van het voorstel der S. V. gewijzigd, terwijl op aandringen der S. V. gevegen is genomen met één rusttempo van een half uur bij nachtwerk. Daarentegen hebben zij vastgehouden aan hun oorspronkelijke eisch van het bestaande uurloon in een dagloon van f. 4 te wijzigen, aan de 100 % extra loon voor arbeid des Zaterdagavonds en aan het extra loon voor nachtwerk op het stukloon.

Komt de S. V. niet op bevredigende wijze aan de gewijzigde voorstellen der havenarbeidersorganisaties tegemoet, dan kan naar onze bescheiden meening een conflict niet uitblijven.

Ondanks de schrikbarende werkloosheid is de geest onder de Rotterdamse bootwerkers goed. Er heerscht sedert enige maanden onder hen een zeer ontevreden geest, die reeds tot verschillende kleine conflicten heeft geleid. De arbeidsheers door de S. V. op 1 November in het leven groepen, onverdient van de havenarbeiders niet veel medewerking, terwijl ook tegenover de uitvoeringsmaatregelen der Stuwadoorswet een zeer groote onverschilligheid wordt waargenomen.

Wij behoeven ons daarover niet te verwonderen, wanneer wij weten welk een achterstand er voor de havenarbeidersgezinnen en door de duurt in door de maatregelen der Stuwadoorswet is ontstaan, om maar niet te spreken van de schrikbarende werkloosheid, waardoor de havenarbeidersbevolking tot algeheele lichaamelijke inzinking is gekomen.

Uit dit alles moet het voor de Scheepvaartvereniging duidelijk zijn, dat bij het niet inwilligen der hoofdeischen van de havenarbeidersorganisaties, de ontevreden geest in nog sterker mate zal toenemen en ongeveerd tot daadwerkelijk optreden zal leiden.

Wij wachten met spanning de komende dagen af. PLEBEJER.

## DEN HAAG.

## Arbeiders in Den Haag.

Denkt erom!

4 Januari is het uw plicht uw stem uit te brengen op de revolutionaire socialist

## L. DE VISSER,

kandidaat van de S.D.P., die gesteld is tegenover de door de S.D.A.P. gesteunde imperialistische heer Litzmann.

Tegen de dreigende oorlogs-politiek ook van het Ned. Imperialisme, en tegen de bestaande honger-politiek van de regering Cort-Posthuma kunnen de Haagse arbeiders voor het moment niet beter protesteerden dan door 4 Januari te stemmen op

## L. DE VISSER.

## ENSCHDE.

## Stopzetting wegens kolengébrek.

De fabrieken Noorderhagen, Kremersnaten, Transvaal en Oostburg, der firma Van Heek & Co. te Enschede, zijn stopgezet. Dit houdt verband met het uitblijven van kolenzendingen.

Ingeval in dezen toestand geen spoedige verbetering intreedt, moet de werktijd de eerstvolgende weken aanzienlijk worden ingekrompen.

## HELMOND.

## Arbeidsconflict in de textielindustrie.

Sinds eenigen tijd heerscht hier een conflict in de textielindustrie, dat een ernstig verloop dreigt te nemen. Nadat de gezamenlijke arbeiders op de bontweverij der firma Bogaerts & Zonen te vorgeefs pogingen hadden aangewend, om tot een loonsverhoogen te geraken, heeft thans de Ned. Bond van Textielarbeiders een eisch tot een loonsverhoogen van 30 % gesteld. Wonit voor 5 Jan. a.s. niet aan dezen eisch voldaan, dan zal tot een staking worden overgegaan. De firma Bogaerts acht deze verhoogen absoluut onaanvaardbaar, daar het tegenwoordige bedrijf zelfs niet toelaat, om over eenige loonsverhoogen te denken! De eisch van den Bond zal ongetwijfeld door de betrokken firma afgeslagen worden. En aan de arbeiders is aangezegd, dat zoo de eisch niet wordt ingetrokken, op 5 Jan. het geheele bedrijf zal worden stop gezet en tot liquidatie der firma zal worden overgegaan. Thans reeds is aan een aantal arbeiders den dienst opgezegd.

## VLISSINGEN.

## Nederl. Torpedojager gestrand.

In den nacht van Zaterdag op Zondag is alhier ten Noorden van het tuisland een torpedojager tegen de kust opgevaaren. De boot kwam op de schen van een der paalhoeden terecht.

Een sergeant had de tegenwoordigheid van geest gehad, toen hij de stranding zag aankomen, om de pistolen van de torpedo's af te nemen, daar hij anders voor ontploffingen vreesde, hetgeen voor hem en de andere schepelingen zeker de dood zou hebben betekend. Heel den Zondag is men van militaire zijde bezig geweest met het weghalen van torpedo's en andere zaken van het schip, dat als verloren wordt beschouwd.

## Sloop v. de „Oldambt“ aangespoeld

Alhier is 1 Jan. een witte sloop, gemerkt „S.S. Oldambt 2“ aangedreven; de sloop was stukgeslagen.

## WORMERVEER.

Hoewel de kranten iedereen dag op tijd verzonden worden, is het pak voor Wormerveer volgens mededeeling van den agent eenige malen niet aangekomen. Er wordt onderzocht wat hiervan de oorzaak kan zijn. De Administratie.

## IJMUIDEN.

## Het stoomvisscherijbedrijf stijgelegd.

Naar aanleiding van het schrijven van den minister van Financien aan de afd. IJmuiden van den Alg. Nederl. Zeemannsdienst, waarbij bericht werd, dat de minister bezwaren maakt, om het initiatief te nemen tot een wijziging op de wet op de Oorlogswinstbelasting, heeft genoemde afdeling aan de Reedeersvereniging te IJmuiden geschreven, dat de zeelieden besloten hebben hun leven niet te wagen, tenzij eerst zekerheid wordt verkregen, dat niet een groot deel van het zoo moeilijk verdiende loon door de belasting wordt opgevoerd, waarom men besloot voorloopig niet uit te varen. Het bestuur van de Reedeersvereniging heeft daarop geantwoord, dat het kanis heeft genomen van het bericht, dat ingevolge actie van den Zeemannsbond tegen de regering in zake de Oorlogswinstbelasting, de Bond besloten heeft, het bedrijf stil te leggen.

## GEMENGDE BERICHTEN.

Kind doodgeschoten. — Door een ongeluk met een jachtgeweer is te Kellum de 8-jarige A. B. doodgeschoten.

Kind overreden. — Het 4-jarige dochtertje van J. de Haas, te Slidrecht, is door een beladen molenaarswagen overreden. De voorvallen van den wagen ging over het hoofdje, zoodat het kind dreed dood was.

De moord te Oss. — Door de marq. chaussee te Oss is de hand gelegd op den vermoedelijken dader van den aldaar Woensdag jl. plaats gehad hebbenden moord met roof op den veekooppaan M. v. Heesch, aan de Bosschestraat. Tegen den wegeas fraudeuze handelingen in gemeente goldzaken en sedert eind Oct. buiten dienst gestelden gemeenteveldwachter Corn. H. St., oud 38 jaar, waren zware vermoedens gerezen. Na zijn gevangenneming werden zeer bezwarende bewijzen tegen hem geleverd. Bij schouwing on socio van den verslagde werden twee kogels gevonden van een revolver, zoodat alleen in dienst van de gemeente zijnde personen, in bezit hebben. Bij de plaats gehad hebbende huiszoeking werd in de nok van het dak een bedrag van ongeveer 600 guldens gevonden. Eenigen tijd voordat de moord plaats vond, is S. door enkele personen in de omgeving van de plaats der misdaad gezien. De gearresteerde blijft ontkennen.

## Scheepstijdingen.

AMSTERDAM. Aangek. 29 Dec. Sumatrakade: Eemland, a., Buenos Ayres, graan en stuk. 30 Dec. Houthaven: Atlas, a., New-York, graan; Caston, a., Buenos Ayres, lijnzand.

## Nederlandsche Stoomvaartlijnen.

Celebes, n. Bat., pass. 27 Dec. Finistierre. Djember, n. Rotterdam, 28 Dec. v. Falmonth.

Jacatra, n. Hampton Roads, 28 Dec. te Falmonth.

Kawi, n. Bat., 27 Dec. v. Colombo.

Kennemerland, 28 Dec. v. Buenos Ayres n. Amsterdam.

Medan, 24 Dec. v. Bat. n. Rott.

Riouw, n. Amsterdam, 28 Dec. v. Falmonth, om de Noord.

Rijndam, van de Holland-Amerika-lijn, zal Woensdag 3 Jan. 9 uur v.m. v. Rotterdam n. New-York vertrekken en zal eveneens de mail vervoeren.

Vondel, n. Amsterdam, 28 Dec. v. Falmonth, om de Noord.

## Binnenlandsche Havens.

IJMUIDEN. Aangek. 29 Dec. Eemland, a., B.-Aires. 30 Dec. Atlas, a., Midd. Zee; Fauna, a., B.-Aires.

Vertr. 29 Dec. Boekelo, a., Goole. 30 Dec. Foldin, a., Christiania; Oranje, a., Bat.

N. WATERWEG. Aangek. 29 Dec. Gistfabriek 1, a., Hull; 30 Dec. Vliissingen, a., Teignmouth; Turbinia, a., Java; Sirra, motorboot, Teignmouth; Healdton, a., Philadelphia; Ida, motorschoener.

Vertr. 29 Dec. Flandria, a., Gothenburg.

VLISSINGEN. Aangek. 29 Dec. Koningia Regentes, a., Gravesend.

## ADVERTENTIEEN.

Redactie „De Tribune“.

p. f.

H. M. POLAK.

p. f.

## Partijgenooten.

Nu en altijd hoog! het oude en toet weer nieuwe Socialisme.

J. COENDERS — Reusink.  
A. COENDERS

## Arnhem.

## Partijgenooten.

Geniet volop het heil van den strijd!

H. W. JANSSEN jr.